

Κωδικός Μαθήματος EDUC-660	Τίτλος Μαθήματος Θεωρία, Πρακτική και Αξιολόγηση Διδασκαλίας: Επιστημολογική Βάση και Ερευνητικές Δραστηριότητες	Πιστωτικές Μονάδες ECTS 9
Τμήμα Παιδαγωγικών Σπουδών	Εξάμηνο Χειμερινό	Προαπαιτούμενα
Κατηγορία Μαθήματος Υποχρεωτικό	Γνωστική Περιοχή Διδακτικός Σχεδιασμός και Εφαρμογή	Γλώσσα Διδασκαλίας Ελληνική
Επίπεδο Μαθήματος 3 ^{ος} Κύκλος	Έτος Σπουδών 1ο	Διδάσκων Δρ Γιάννης Σαλβαράς
Μέθοδος Διδασκαλίας Προσωπική επικοινωνία	Πρακτική Άσκηση N/A	Συν-απαιτούμενα Κανένα

Στόχοι του μαθήματος

A. Επιστημολογική βάση

Οριοθετούνται:

- Η θεωρία της διδασκαλίας, ως νοητική κατασκευή ενός συνόλου παραδοχών/αντιλήψεων που αφορούν τη φύση της γνώσης, τη μάθηση, τη διδακτική εργασία, την οργάνωση της σχολικής γνώσης, την επικοινωνία, την απόδοση των μαθητών, τη χρήση των λειτουργιών της αξιολόγησης, την αιτία του λάθους των μαθητών και την αντιμετώπιση κ.λπ. Οι διατομικές μορφές έκφρασης των παραπάνω παραδοχών διαμορφώνουν τις θεωρίες/μοντέλα διδασκαλίας. Κάθε θεωρία διδασκαλίας διερευνάται στα επίπεδα: επιστημολογικό, διδακτικών αρχών, διδακτικού σχεδιασμού και διδακτικής πράξης,
- Η πρακτική της διδασκαλίας, ως μεθόδευση ενός συνόλου στρατηγικών διδασκαλίας που διαφοροποιούνται στην επιδίωξη, στο είδος των διδακτικών ενεργειών και μαθητικών δραστηριοτήτων, στη διάρθρωσή τους, στις συνθήκες υλοποίησης και τα κριτήρια ελέγχου ποιότητας. Αναλύεται το φάσμα των στρατηγικών διδασκαλίας ως έκφραση των θεωριών διδασκαλίας και με κριτήριο τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων του εκπαιδευτικού και των μαθητών, Διερευνώνται τα ειδολογικά γνωρίσματα των στρατηγικών διδασκαλίας.
- Η αξιολόγηση της διδασκαλίας, ως συστηματική διαδικασία συλλογής πληροφοριών, που αποσκοπεί στον έλεγχο της διδασκαλίας, στον προσδιορισμό προβλημάτων και τη λήψη αποφάσεων για τη βελτίωσή της. Αναλύονται οι διαστάσεις του χαρακτήρα της: διαγνωστικός (εστιάζεται στη λειτουργία των συνθηκών διδασκαλίας) και επικυρωτικός (εστιάζεται στον έλεγχο του «τι έμαθαν» οι μαθητές σε σχέση με τους στόχους τους προγράμματος σπουδών). Παρουσιάζονται τα μέσα συλλογής, κωδικοποίησης και επεξεργασίας πληροφοριών: κλείδες παρατήρησης, κλίμακες απόδοσης, τεστ, πρωτόκολλα αξιολόγησης, γνωστικοί και νοητικοί χάρτες, χάρτες κριτικής σκέψης, ερωτηματολόγια κ.λπ.

B. Ερευνητικές προσεγγίσεις

Οριοθετούνται τα τρία επιστημολογικά παραδείγματα: το θετικιστικό (σχέσεις αιτών-διλημάτων). Αναλύονται οι ερευνητικές προσεγγίσεις ελέγχου ποιότητας: της ανθρωποπλαστικής αποτελεσματικότητας, της ποιότητας του τελικού αποτελέσματος και της ικανοποίησης των προσδοκιών και των αναγκών των μαθητών.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Το μάθημα αυτό θα δώσει την ευκαιρία στους φοιτητές:

- Να εμβαθύνουν στο διδακτικό γίνεσθαι (μοντέλα και στρατηγικές διδασκαλίας).
- Να αναπτύξουν ένα φάσμα σχεδίων διδασκαλίας (προγραμματισμός, διεξαγωγή, αξιολόγηση) και να αναδείξουν τα ειδολογικά γνωρίσματά τους.
- Να μελετήσουν διδακτικές έρευνες που εκπονήθηκαν με διαφορετική μεθοδολογική προσέγγιση: την αναλυτικό-εμπειρική, την ερμηνευτική, τη διαλεκτική και να σχολιάσουν τα ευρήματά τους.
- Να εκπονήσουν σχέδια διδακτικής έρευνας ελέγχου-ποιότητας της διδασκαλίας με βάση τις ερευνητικές προσεγγίσεις: της ανθρωποπλαστικής αποτελεσματικότητας, ποιότητας τελικού αποτελέσματος και ικανοποίησης των προσδοκιών και των αναγκών των μαθητών.

Περίγραμμα ύλης

1. Οριοθέτηση της θεωρίας, της πρακτικής και της Αξιολόγησης της Διδασκαλίας.
2. Κατασκευή φάσματος μοντέλων και στρατηγικών διδασκαλίας: του συμπεριφορισμού, του νεοσυμπεριφορισμού, του γνωστικισμού και του επαναδομισμού.
3. Ανάπτυξη φάσματος σχεδίων διδασκαλίας. Ανάδειξη των ειδολογικών γνωρισμάτων τους.
4. Μεθοδολογία διδακτικής έρευνας: επιστημολογικά παραδείγματα, ερευνητικά σχήματα, θεματολογία, ερευνητικά εργαλεία κ.λπ.
5. Εκπόνηση σχεδίων διδακτικής έρευνας ελέγχου ποιότητας της διδασκαλίας (ανθρωποπλαστική, αποτελεσματικότητα, ποιότητα τελικού αποτελέσματος, ικανοποίηση των προσδοκιών και των αναγκών του «πελάτη»).

Μαθησιακές δραστηριότητες/διδακτικές μέθοδοι

Διάλεξη, Βιωματικά εργαστήρια, Ατομική και ομαδική εργασία, Ατομική καθοδήγηση, Ανάλυση μελετών περίπτωσης, Παρουσιάσεις φοιτητών.

Μέθοδοι Αξιολόγησης

Διαμορφωτική αξιολόγηση, Ανατροφοδότηση, Ατομική εργασία, Ομαδική εργασία, Παρουσίαση, Συζήτηση.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Ελληνικά

- Θεοφιλίδης, Χρ. (2008). *Ρωγμές στο παγόβουνο της παραδοσιακής διδασκαλίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Κουτσελίνη, Μ. (2001). *Ανάπτυξη προγραμμάτων: θεωρία, έρευνα, πράξη*. Λευκωσία. Μασσιάλας, Β. (1984). *Το σχολείο εργαστήρι ζωής*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

- Ματσαγγούρας, Η. (2007). *Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας: Στρατηγικές διδασκαλίας*, Τόμος Α & Β. Αθήνα: Gutenberg.
- Σαλβαράς, Γ. & Σαλβαρά, Μ. (2007). *Μοντέλα και στρατηγικές διδασκαλίας*. Αθήνα: Ατραπός.
- Σαλβαράς, Γ. & Σαλβαρά, Μ. (2009). *Διδακτικός σχεδιασμός*. Αθήνα: Ατραπός.
- Τριλιανός, Θ. (2004). *Μεθοδολογία της σύγχρονης διδασκαλίας*, Τόμος Β. Αθήνα: Αδελφοί Τολίδη.
- Bruner, J. (1960). *Η διαδικασία της παιδείας*, (Μετφρ. Χρ. Κληρίδη). Αθήνα: Εκδόσεις Α. Καραβία.
- Tomlinson, A. (2003). *Διαφοροποίηση της εργασίας στην αίθουσα διδασκαλίας*. Μετφρ. Χρ. Θεοφιλίδη και Δ. Μαρτίδου Φορσιέ. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Αγγλικά

- Bellack, A. (Ed.). (1963). *Theory and research on teaching*. New York: Teachers College.
- Block, J.H. (Ed.) (1971). *Mastery learning*. New York: Holt, Reinhart and Winston, Inc.
- Bloom, B.S., Hastings, J.T. & Madaus, G. F. (1971). *Handbook on formative and summative evaluation*. New York: McGraw.
- Borich, G. D. & Madden, S.K. (1977). *Evaluating classroom instruction: A sourcebook of instruments*. Reading, Mass.: Addison-Wesley.
- Borich, G. D. (1977). *The appraisal of teaching: Concepts and processes*. Reading, Mass.: Addison-Wesley.
- Bruner, J. (1996). *The culture of education*: Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- Eisner, E. W. (1998). *The kind of schools we need*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Eisner, E. W. (1998). *The enlightened eye: Qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. Upper Saddle River, NJ.: Merrill.
- Elliott, D.C. (2005). *Teaching on target: models, strategies and methods that work*. Thousand Oaks, California: Corwin Press.
- Gagne, R.M. (1965). *The conditions of learning*. New York: Holt, Rinehart and Winston Inc.
- Goodlad, J.I. (1984). *A place called school*. New York: McGraw-Hill.
- Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society*. New York: Teachers College Press.
- Hirst, P.H. & Peters, R.S. (1970). *The logic of education*. London: RKP.
- Jackson, P. (1986). *The practice of teaching*. New York: Teachers College Press.
- Johnson, P.E. (Ed.). *Learning: Theory and practice*. New York: Thomas Y. Crowell.
- Joyce, B., Weil, M. & Calhoun, E. (2009). *Models of teaching*, 8th edition. Boston: Pearson Education, Inc.
- Lang, H. R. & Evans, D.N. (2006). *Models, strategies and methods for effective teaching*. Toronto, Ontario: Allyn and Bacon.
- Lasley, T, Matczynski, T. & Rowley, J. (2001). *Instructional models: strategies for teaching in a diverse society*. Belmont, CA : Wadsworth Publishing Company.
- Lefroncois, G.R. (2004) *Ψυχολογία της διδασκαλίας*. Επιμέλεια Α. Ραφτόπουλου. Αθήνα: Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝ» Γ. Παρίκος & ΣΙΑ.

Popham. W. J. (1974). *Evaluation in education*. Berkeley: McCuthan.
Popham. W. J. (1975). *Educational evaluation*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
Stern, D. & Huber, G. (1997). *Active learning for students and teachers*. Frankfurt: Peter Lang.

Επιλεγμένα άρθρα από περιοδικά όπως:

- Cambridge Journal of Education
- Educational Leadership
- Journal of Curriculum Studies
- Learning and Instruction
- The Curriculum Journal.